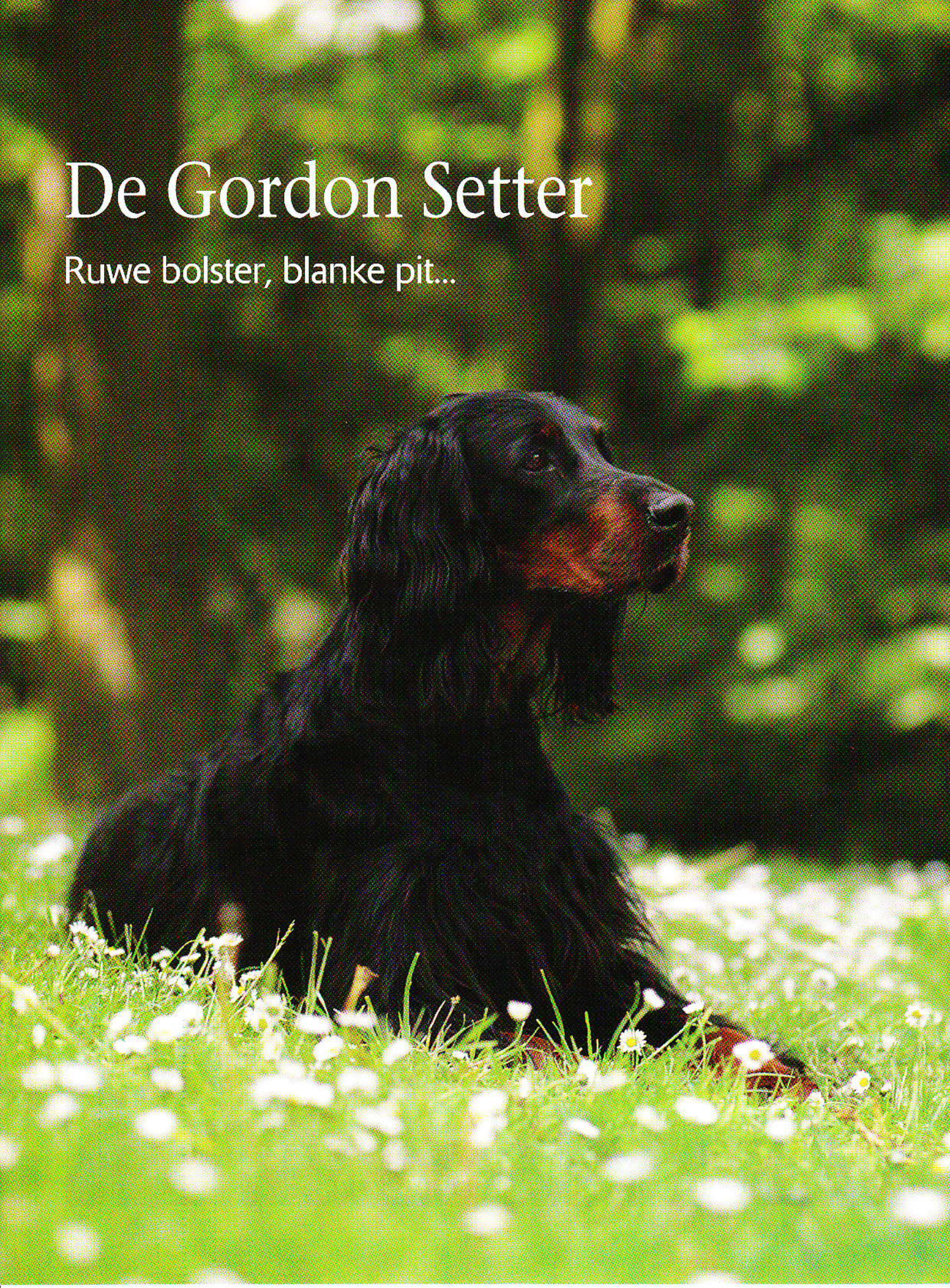

De Gordon Setter

Ruwe bolster, blanke pit...

De Gordon Setter behoort met de Ierse en Engelse Setter en de Pointer tot de Engelse Staande Jachthonden. De Pointer is de kortharige variant, de Setters de langharige.

TEKST: AGNES WIJDEVELD • FOTO'S: ALICE VAN KEMPEN

Pointers en Setters zijn jachthonden die het wild opsporen en aanwijzen, zonder daarbij 'hals te geven' (blaffen). Zij jagen met opgeheven hoofd, dus niet met de neus aan de grond. Op deze manier proberen zij de geur van het wild (verwaaiing) op te vangen. De groep van de Staande Honden, zowel de Engelse als de continentale, is ontstaan uit Brakken en langharige 'Stöberhunde', honden die het wild uit hun dekking opstootten.

SETTING SPANIEL

De Pointer ontleent zijn naam aan de functie die hij heeft bij de jacht: hij wijst het wild aan. De Setter heeft zich ontwikkeld uit diverse vogelhonden – die samenwerkten met de havik of de valk – en Spaniels. De naam van de Setter verwijst naar deze voorouders, de Spaniels, die bij de jacht op vogels gebruikt werden. In de tijd dat men netten gebruikte om vogels te vangen, had de 'creeping' of 'setting' Spaniel als taak om dicht bij het gevonden vederwild te gaan liggen of zitten. De jager wierp dan een net over hond en vogels heen en had de buit binnen. De Setter stamt af van deze honden en heeft deels hun naam overgenomen.

ONTWIKKELING

Met de komst van het geweer dat geschikt was voor gebruik op snel bewegend wild, veranderde de behoefte aan jachthonden. In de loop van de achttiende eeuw werden hierdoor de vogelhonden en setting Spaniels wat naar de achtergrond verdreven en men zocht grotere, snellere honden voor de nieuwe jacht. Men ging Spaniels kruisen aan Pointers, maar er werd ook Brakkenbloed ingemengd. Men gaat ervan uit dat de Gordon Setter ook Bloedhondenbloed in zich draagt. Dit zou kunnen verklaren waarom sommige Gordon Setters met hun neus aan de grond jagen.
In de negentiende eeuw ontwikkelden de Setters zich tot verschillende slagen, waarbij ieder gebied in Engeland het type ontwikkelde dat het beste paste bij het betreffende werkterrein en klimaat. Toen de verschillende gebieden later beter bereikbaar werden door een toenemende infrastructuur, gingen veel van de verschillende variëteiten in elkaar op. Uiteindelijk bleven er drie varianten bestaan: de Engelse, de Ierse en de Schotse (Gordon) Setter.

HERTOGEN VAN GORDON

Het is niet duidelijk waar de Gordon Setter zijn precieze oorsprong vindt. Wel is bekend dat het ras zich in Schotland heeft ontwikkeld. De geschiedenis van de Gordon Setter is onlosmakelijk verbonden met die van de hertogen (dukes) van Gordon. Zij leefden in hun kasteel van Gordon aan de mond van de rivier de Spey, vlak bij Fochabers. Het is met name Alexander, de vierde hertog van Gordon (1743-1827) geweest wiens naam gekoppeld is aan de ontwikkeling van de Gordon Setter. Hij had een voorkeur voor de tricolour Setters van zwart, tan en wit. Het is echter niet duidelijk of hij het inderdaad geweest is die met zijn kasteelsetters aan het begin heeft gestaan van de Gordon Setter. Wel is bekend dat er aan het begin van de zeventiende eeuw al 'black and tan' Setters bestonden, die de voorouders van de moderne Gordon Setter kunnen zijn geweest.
Het ruige landschap van Schotland vroeg om een zwaardere hond. Het is dan ook niet vreemd dat de Gordon Setter de zwaarste van de Setters is. Aanvankelijk werden de Setters uitsluitend gefokt op werkcapaciteiten. Men probeerde geen mooie honden te fokken; het uiterlijk van de honden stond in dienst van de functie die zij moesten vervullen. Voor honden die niet aan de hoge eisen voldeden was er geen pardon. Zij bleven eenvoudig-

IN 'T KORT

De Gordon Setter is een hond voor een sportieve baas die van het buitenleven houdt. Het is een krachtige, energieke, voorstaande jachthond met atletische gangen die in zijn volwassen leven veel beweging moet krijgen. Daarnaast moet hij ook mentaal uitdagingen hebben om zich te kunnen ontwikkelen tot een gezonde hond die in balans is. Hij heeft een enorm uithoudingsvermogen en neemt zeer ruim veld bij het zoeken naar wild. De Gordon Setter heeft een zelfstandig karakter en dat kan zich uiten in eigenwijs gedrag. Een opvoeding die gebaseerd is op de welbekende 'ijzeren vuist in een fluwelen handschoen' heeft de meeste kans van slagen. De Gordon Setter moet zeer consequent bejegend worden en zijn baas moet duidelijk en strikt zijn. Maar een harde aanpak is funest, want daarmee verliest uw hond alle vertrouwen in u.

Rasstandaard

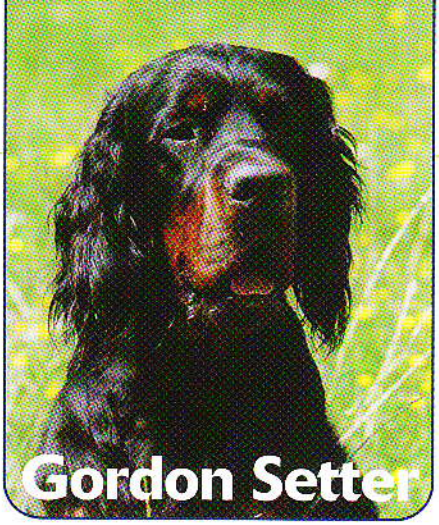

Gordon Setter

LAND VAN HERKOMST: Groot-Brittannië.
FCI-NUMMER: 6.
RASGROEP: 7: Staande Jachthonden, sectie 2: Britse en Ierse Pointers en Setters.

ALGEMENE VERSCHIJNING: stijlvolle hond met de bouw van een galoppeur. Zijn evenwichtige bouw doet denken aan die van een fors jachtpaard. De hele hond is zeer symmetrisch.

ALGEMENE KENMERKEN: intelligent, competent en waardig.

AARD: zelfbewust, extravert, met een vriendelijk, gelijkmatig karakter.

HOOFD EN SCHEDEL: het hoofd is eerder diep dan breed, maar breder dan de voorsnuit met veel ruimte voor de hersenen. De schedel is licht gewelfd en het breedst tussen de oren. Duidelijke stop, de afstand van de achterhoofdsknobbel tot de stop is langer dan die van de stop naar de neus. De wangen zo droog mogelijk. Voorsnuit lang met bijna evenwijdige lijnen, niet puntig of spits. Lippen niet overhangend, maar duidelijk afgetekend. Grote, brede neus, neusgaten open en zwart. De snuit minder diep dan lang.

OGEN: donker bruin, helder, niet diepliggend en niet bol, voldoende onder de wenkbrauwboog geplaatst met een levendige, intelligente uitdrukking.

OREN: middelmatig lang, dun. Laag aangezet en vlak tegen het hoofd aanliggend.

GEBIT: sterke kaken met een perfect, regelmatig en compleet schaargebit, dat wil zeggen dat de boventanden vlak over de ondertanden heen sluiten en recht in de kaak geplaatst zijn.

HALS: lang, droog, gebogen, zonder keelhuid.

VOORHAND: lange schouderbladen, goed schuin geplaatst; breed ovaal bot, toppen van de schouderbladen dicht bij elkaar, niet beladen. Laaggeplaatste ellebogen, die vlak tegen het lichaam aansluiten. Voorbenen met ovaal bot, recht en sterk; rechte polsen.

LICHAAM: middelmatige lengte, diepe borst, goed gewelfde ribben. De achterste ribben diep. Brede, licht gewelfde lendenen. Voorborst niet te breed.

ACHTERHAND: van heup tot sprong lang, breed en gespierd. Van sprong tot hak kort, sterk. Goede kniehoeking. Middenvoeten loodrecht. Het bekken ligt bijna horizontaal.

VOETEN: ovaal, goed gesloten, goed gewelfde tenen met veel haar tussen de tenen. Stevige voetzolen met dikke achterste voetzoolkussens.

STAART: recht of enigszins sabelvormig. Niet beneden de sprongen reikend. Wordt horizontaal of onder de ruglijn gedragen. Dik bij de staartwortel en uitlopend in een fijne punt. De bevedering begint bij de staartwortel, is lang en recht en wordt korter naar de staartpunt toe.

GANGWERK/BEWEGING: regelmatig, vrij en zuiver met veel stuwkracht uit de achterhand.

BEHARING: kort en fijn op het hoofd, de voorzijde van de benen en de oorpunten; matig lang, glad en niet krullend of golvend op de rest van het lichaam; bevedering op de oren lang en zijdeachtig; aan de achterzijde van de benen lang, fijn en recht. De beharing van de onderzijde mag doorlopen tot aan de borst en hals. Zo vlak en recht mogelijk.

KLEUR: diepglanzend gitzwart, zonder een spoor van roodbruin met kastanjerood, dat wil zeggen glanzende tan-aftekeningen. Zwarte haren op de tenen en een zwarte streep onder de kaak is toegestaan. Tan-aftekeningen: twee duidelijke vlekken boven de ogen, niet groter dan circa 2 cm in doorsnede, op de zijkant van de voorsnuit, waarbij het tan niet boven de onderzijde van de neusspiegel mag reiken; het moet lijken op een duidelijk afgetekende band om de snuit heen. Verder aan de keel en twee grote, duidelijke vlekken op de voorborst. Aan de binnenzijde van de achterbenen en de dijen, bij de knie overgaand naar de voorkant en zich uitbreidend naar de buitenzijde van de achterbenen vanaf de sprong tot de tenen. Aan de voorbenen: aan de achterzijde tot aan de ellebogen en aan de voorzijde tot aan de voorknie of iets daarboven. Om de anus. Een heel klein wit borstvlekje is toegestaan. Geen andere kleur is geoorloofd.

HOOGTE: reuen 66 cm (26 inches) en teven 62 cm (24,5 inches).

GEWICHT: reuen 29,5 kg en teven 25,5 kg.

FOUTEN: elke afwijking van de voorgaande punten moet als een fout worden beschouwd en de beoordeling van de ernst van de fout moet in verhouding staan tot de mate waarin de fout zich voordoet

OPMERKING: de reuen moeten twee normaal ontwikkelde, volledig in het scrotum ingedaalde testikels hebben.

weg niet in leven. Alleen de goede en harde werkers kregen zo de kans zich voort te planten en de werklust door te geven. Men maakte ook nog geen definitief onderscheid naar kleur. In de stallen van het Gordonkasteel hield men zwart-witte, zwarte en black and tan gekleurde honden.

KYNOLOGIE

Halverwege de negentiende eeuw begon de kynologie zich te roeren en kwamen er meer mensen die interesse toonden in de diverse hondenrassen. Men ging tentoonstellingen bezoeken om de honden met elkaar te kunnen vergelijken en standaarden op te stellen die het ideaalbeeld van een bepaald ras vastlegden. In 1859 vond er in Newcastle een hondententoonstelling plaats, waar een Gordon Setter, Mr Jobling's Dandy, de eerste plaats voor de Setters behaalde. Men ging ook wedstrijden organiseren om de werklust van de honden te testen. In 1863 vond de eerste Field Trial plaats in Southill. Het waren Gordon Setters, destijds Black and Tans genoemd, die nummer een, twee en drie werden. Toen de Engelse Kennel Club in 1873 werd opgericht, werd het ras geregistreerd als de Black and Tan Setter. Reden hiervoor was dat er ook honden van dit type bestonden die niet afstamden van de kasteelhonden van Gordon. In 1891 richtte men de rasvereniging op, drie jaar na de oprichting van de rasvereniging in Amerika. In 1923 erkende de Kennel Club de Gordon Setter.

TWEEDE WERELDOORLOG

De Tweede Wereldoorlog zorgde voor een enorme dip in de ontwikkeling van het ras in Engeland. Hoewel Engeland zelf niet bezet was door de Duitsers, was de dreiging van de oorlog zo groot dat mensen zich nauwelijks bezighielden met het instandhouden van een hondenras. Daar kwam nog bij dat de voedselvoorziening onder

invloed van de oorlog erg slecht was. Wie in aanmerking wilde komen voor hondenvoer moest kunnen aantonen dat de hond zinvol werk verrichtte. Dit betekende in de praktijk dat herdershonden die bij de schaapskudden werkten wèl recht hadden op hun voer, maar de 'luxe' jachthonden niet. Veel honden overleefden de oorlog niet, en anderen werden geëxporteerd naar bijvoorbeeld de Verenigde Staten. Aan het eind van de oorlog was er nog maar een handjevol Gordons over in Engeland.
In 1946 bracht mevr. F. van Dam uit Nederland twee Gordons mee naar Engeland. Deze twee honden, Palmer of the Speygrounds en Maid Marion of Petersfield, brachten het verse bloed dat men zo hard nodig had.

NEDERLAND

De eerste Gordon Setters kwamen in 1874 vanuit België in ons land. Het eerste decennium van de twintigste eeuw kende het ras in ons land een ware bloeiperiode. In die tijd werden er nogal wat honden geïmporteerd uit Scandinavië. Na 1930 werden er enkele honden uit Engeland ingevoerd die het ras in Nederland moesten verbeteren. In 1931 werd de Nederlandse Gordon Setter Club (N.G.S.C.) opgericht, dus de vereniging viert volgend jaar haar 75-jarig bestaan. Er worden niet veel Gordon Setters gefokt in Nederland. Het ras is, in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Ierse Setter, nooit echt populair geworden in ons land.

VERSCHILLEN

Hoewel de verschillende Setters erg op elkaar lijken, zijn er toch substantiële verschillen aan te wijzen. De meest in het oog springende daarbij zijn natuurlijk de uiterlijke kenmerken. Om te beginnen kan men de Setters onderscheiden op basis van hun kleur en hun afmeting. De Ierse Setter is met zijn kastanjebruine of mahonierode kleur de bekendste van de drie. Er zijn echter daarnaast ook rood-witte Ierse Setters. De Gordon Setter is de meest robuuste van de drie. Door zijn zwaardere bouw is hij wat minder snel dan de andere Setters. Toch is het niet zo dat uitsluitend de uiterlijke verschillen de rassen kenmerken. Er zijn wel degelijk ook verschillen te onderscheiden in karakter. De Ierse Setter staat over het algemeen bekend als de meest jolige, vrije en vrolijke van de Setters. De Engelse Setter is wat bedaarder van aard en wordt geroemd om zijn milde, liefdevolle en rustige karakter. Hij wordt wel de 'gentleman' onder de Setters genoemd. Van de Gordon Setter zegt men dat hij gereserveerder is dan zijn neefjes, wat

terughoudend naar vreemden. In zijn jonge jaren kan hij wat onstuimig en wild zijn en hij heeft een tomeloze energie. Hij is de meest zelfbewuste van de drie. In zijn werk staat hij bekend om zijn enorme spoorvastheid. Meer over de Pointer en Setters leest u deze maand in onze rubriek Kynologische Kennis vanaf blz. 74.

KARAKTER

De Gordon Setter hecht zich over het algemeen het sterkst aan een of twee mensen. De rest van het gezin kan ook rekenen op zijn liefde en toewijding, maar anderen zijn voor hem onbelangrijk. Zijn voorkeur voor zijn 'eigen' mensen is zo sterk, dat het moeilijk is om hem te herplaatsen. Hij hecht zich moeilijk opnieuw aan anderen. Dit betekent ook dat hij het moeilijk vindt als hij niet mee op vakantie kan. Een Gordon Setter in een hondenpension doen is een ramp voor hem en het kan goed zijn dat hij niet eet tot u weer terug bent. Omdat de Gordon een echte eenmanshond is, is het voor hem moeilijk om samen te leven met andere honden met wie hij zijn baas moet delen. Er zal veelal een strijd ontstaan om de aandacht van de baas. Meerdere Gordon Setters kunnen wel samen gehouden worden, maar dan loopt men het risico dat ze eigenlijk wel genoeg aan elkaar hebben en minder op u gericht zijn. In confrontaties met andere honden buiten zal hij niet snel de agressor zijn. Ook als hij wordt uitgedaagd zal hij proberen een vechtpartij te voorkomen door weg te lopen.

OPVOEDING

De Gordon Setter heeft altijd een zeer zelfstandige taak gehad bij de jacht. Dit uit zich in de moderne Gordon nog steeds in eigenzinnig gedrag. Deze hond zal niet ieder commando van zijn baas aannemen 'omdat die het nou eenmaal beter weet'. De Gordon gaat er namelijk vaak van uit dat hij het zelf toch zeker wel beter weet! U moet als baas dus zeer uw best doen de hond 'redelijke bevelen' te geven, waar hij het nut van inziet. Als het u niet lukt hem duidelijk te maken wat het belang is van bepaalde oefeningen, geef ik u weinig kans van slagen. Hoewel de Gordon Setter een karaktervolle hond is met een sterke eigen wil, betekent dit niet dat hij een harde hond is die navenant kan worden aangepakt. Setters staan bekend om hun zachtheid en ook de Gordon is behoorlijk gevoelig. Hij is van de drie Setterrassen wel de eerste die zou kunnen protesteren als hij vindt dat hij onheus bejegend wordt. Waar een Ierse Setter misschien in zijn schulp kruipt, kan een Gordon Setter overwegen om

de confrontatie aan te gaan. Maar wat zijn reactie ook mag zijn, als u uw Gordon met harde hand regeert, zal hij u niet meer vertrouwen en waarschijnlijk ook niet meer voor u willen werken.

KINDEREN

De Gordon is over het algemeen beschermend naar kinderen. Hij heeft echter geen eindeloos geduld met hen en zal het contact ontlopen wanneer de kinderen hem geplaagd hebben. Voor ieder ras geldt echter dat als u overweegt om een hond in huis te nemen als u jonge kinderen heeft, u zich moet realiseren dat u de hond niet als kinderoppas kunt gebruiken. U zult zelf altijd aanwezig moeten zijn als de hond in dezelfde ruimte is als het kind. Zo kunt u in de gaten houden hoe zij met elkaar omgaan en kunt u ingrijpen als een van beiden de ander wat onhandig bejegent. Als u uw kind leert om de hond met respect te behandelen, en ook de hond weet wat zijn plek is in de roedel, kunt u ervoor zorgen dat zij op een prettige manier met elkaar opgroeien en veel plezier aan elkaar beleven.

JACHT

Setters zijn uitermate geschikt voor het veldwerk. Hun taak bij de jacht is het zoeken, vinden en voorstaan van het wild en zij zijn ware specialisten op dit gebied.
De Gordon Setter is gezegend met een uitstekende neus en een enorm uithoudingsvermogen. Hij werkt zeer zelfstandig en hij leidt zijn baas eerder bij de jacht dan andersom. Hij heeft een groot zelfvertrouwen en is zeer zelfbewust bij het uitvoeren van zijn taak. De Gordon Setter werkt over het algemeen moeilijk voor iemand anders dan degene met wie hij gewend is te werken. Van een hond die zijn werk zozeer op eigen kracht uitoefent, kan men moeilijk verwachten dat hij buiten het werk zijn baas slaafs gehoorzaamt. Dat ligt nu eenmaal niet in zijn aard. Hij moet zijn eigen afwegingen kunnen maken en gehoorzaamt slechts die commando's die hem zinvol lijken.

VERZORGING

De lange, dichte vacht van de Gordon Setter heeft hem altijd beschermd bij het uitvoeren van zijn werk. In de ruige Schotse Hooglanden waar de Gordon Setter ooit zijn werkplek had, kunnen de omstandigheden behoorlijk zwaar zijn voor een hond. De jachthond die daar zijn werk doet, moet in het bezit zijn van een vacht die een goede bescherming biedt tegen de diverse weersinvloeden, maar ook tegen bijvoorbeeld de doornen en stekels in het kreupelhout. Een hond met te weinig vacht kan vrijwel niet werken in zulk dicht struikgewas als daar waar de Gordon Setter zijn werk moest doen.

Een lange vacht met zware bevedering vraagt om een regelmatige verzorging. Een wekelijkse borstel- en kambeurt voorkomt klitvorming. Daarnaast kan de Gordon Setter getrimd worden.
De Gordon heeft zware, hangende oren. Oren van dit type zijn extra gevoelig voor oorproblemen, omdat de zware oorflappen de gehoorgang kunnen afsluiten. Hierdoor kan het gaan broeien in het oor, met alle ellende van dien. Het is dus belangrijk dat u ervoor zorgt dat de oren schoon zijn, zodat viezigheid geen kans krijgt om voor problemen te zorgen.

GEZONDHEID

Zoals de meeste grote honden, is het ras niet vrij van heupdysplasie. HD is een erfelijke aandoening aan de heupen, maar omgevingsfactoren spelen daarnaast ook een belangrijke rol. Traplopen, te veel beweging voordat de hond is uitgegroeid en te veel of te energierijke voeding kunnen een nadelig effect hebben. Een andere aandoening die voorkomt bij de Gordon Setter is een maagtorsie of maagdraaiing. Hoewel dit nooit helemaal te voorkomen is, zijn er wel enkele tips die het risico op een maagtorsie verlagen. Het is beter om uw hond minimaal tweemaal per dag te voeren dan hem eens per dag een grote portie te geven. Na de maaltijd moet de hond minimaal een uur rust gegund worden. Het is niet verstandig direct na het eten met hem te gaan spelen of wandelen..